

Către: Dna Zinaida GRECEANÎ,
Președintele Parlamentului RM

DI Vladimir GOLOVATIUC,
Președintele Comisiei Parlamentare economie, buget și finanțe

DI Alexandru JIZDAN,
Președintele Comisiei Parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică

DI Vasile BOLEA,
Președintele Comisiei Parlamentare juridică, numiri și imunități

DI Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei Parlamentare control al finanțelor publice

DI Ion CHICU,
Prim-ministru al RM

DI Sergiu RAILEAN,
Ministru al Economiei și Infrastructurii

Copie: Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru

Delegația Uniunii Europene la Chișinău

Nr. 30/20-AP din 15 iunie 2020

Ref.: Document de poziție la inițiativa legislativă privind protejarea obiectelor de infrastructură esențiale pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice (nr.163 din 21 aprilie 2020)

Stimați Domni, Stimate Doamne,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și urmare examinării *inițiativei legislative privind protejarea obiectelor de infrastructură esențiale pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice*, înregistrate în Parlament cu nr. 163 din 21 aprilie 2020, comunică următoarele.

Ținem să menționăm că în Acordul de Asociere RM-UE și Planul Național de acțiuni pentru implementarea acestuia nu este prevăzută transpunerea de către RM a prevederilor Directivei 114/2008 și a Regulamentului 2019/452, precum și acceptarea integrării mecanismelor prevăzute legislația menționată mai sus în Republica Moldova, și sincronizarea acestuia cu mecanismele instituite de Comisia Europeană. Totodată, constatăm că proiectul de lege depășește substanțial și disproporționat scopul statuat atât de Directiva 114/2008 cât și Regulamentul 2019/452.

Adițional, considerăm că proiectul legii creează riscuri majore de încălcare a garanțiilor acordate investitorilor de către Republica Moldova, de discriminare a acestora în dependență de locul de înregistrare, de activitate sau statul de origine, precum și creează premise pentru limitarea dreptului de proprietate și libertății contractuale a proprietarilor de acțiuni, participațiuni și active definite de proiect ca fiind elemente ale infrastructurii esențiale.

Mai mult ca atât, proiectul conține norme și definiții vagi, neclare, confuze și contradictorii prevederilor legislației în vigoare, fapt ce poate duce la aplicarea discreționară și abuzivă a atribuțiilor de control și de intervenție inacceptabilă în activitatea de întreprinzător în domeniile de infrastructură esențială.

Dat fiind faptul că proiectul dat conține norme, care impactează activitatea mediului privat, acesta urmează a fi supus analizei impactului de reglementare a activității de întreprinzător și discutat în cadrul ședinței Grupului de lucru a Comisiei de Stat AIR, în conformitate cu art. 25 din *Legea nr. 100/20017 cu privire la actele normative* și art. 13 din *Legea 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător*.

În aceeași ordine de idei, atragem atenția asupra celor mai mari riscuri pentru sectorul privat care implică proiectul dat:

1. Efectuarea de către Comisie a controlului ex-post asupra tranzacțiilor de achiziționare a controlului și de grevare a acțiunilor și părților sociale în societățile comerciale în Republica Moldova. Astfel, în proiect nu sunt stabilite; (1) termen de prescripție pentru efectuarea controlului asupra tranzacțiilor deja încheiate; (2) norme procedurale clare, care ar permite participarea entității care a participat la tranzacție; (3) efectele juridice ale unei potențiale decizii de refuz a Comisiei cu privire la o tranzacție deja încheiată, în special atunci când dreptul de proprietate sau de grevare asupra obiectelor de infrastructură înstrăinate sau grevate în baza unei asemenea tranzacții a fost înregistrat în modul prevăzut de lege.

În această ordine de idei, având drept scop evitarea încălcării tratatelor internaționale/bilaterale privind protejarea investițiilor la care Republica Moldova este parte și excluderea eventualelor încălcări ale drepturilor de proprietate în cazul acționarilor (străini), inclusiv o potențială expropriere a activelor/acțiunilor care sunt în proprietatea investitorilor (străini) în Moldova, considerăm necesară ajustarea proiectului la prevederile art. 73 a Legii nr 100/2017 și includerea unei noi prevederi la art. 20 din proiect cu următorul conținut:

"Prezenta lege nu poate fi retroactivă și nu poate fi aplicată tranzacțiilor încheiate până la intrarea prezentei legi în vigoare".

2. Instituirea unei etape suplimentare de aprobare ex-ante a intenției de înstrăinare sau grevare a obiectelor de infrastructură esențială, cu competențe de a rezolva sau a refuza pentru viitor încheierea acestor contracte. Conform art. 13 alin. (1) din proiect, Comisia pentru protejarea infrastructurii esențiale inițiază din oficiu controlul asupra unei tranzacții potențiale de înstrăinare sau grevare a obiectelor de infrastructură, în baza informației autorității publice responsabile cu înregistrarea, monitorizarea, confirmarea, acceptarea sau încheierea tranzacției, fără a prevedea posibilitatea vânzătorului sau cumpărătorului de a solicita aprobarea prealabilă a Comisiei. Astfel, prevederea dată permite implicarea Comisiei la o etapă avansată de negociere și încheiere a tranzacției de către potențialele părți, care deseori include verificări prelabile a tranzacției de alte autorități competente.

Mai mult, existența Comisiei ca și autoritate cu atribuții de control în domeniul reglementat dublează atribuțiile de supraveghere și control a autorităților de reglementare în aceste domenii. Dacă aprobarea prealabilă a tranzacțiilor cu obiecte de infrastructură esențială se consideră necesară, o asemenea atribuție trebuie să fie în competența autorității de reglementare (în speță ANRE), și nicidecum a unei Comisii guvernamentale.

3. Lipsa unor criterii clare și transparente de restricționare/refuz pentru vânzarea acțiunilor de către investitor unei părți terțe.

Reieșind din cele menționate, remitem în anexă propunerile de modificare a proiectului de lege privind protejarea obiectelor de infrastructură esențiale pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice și solicităm respectuos organizarea unei ședințe tehnice pentru a discuta propunerile prezentate.

Anexă: 11 file.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

**Propunerile EBA Moldova
la proiectul de lege privind protejarea obiectelor de infrastructură esențiale
pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice**

Nr.	Prevederi a Proiectului	Propuneri de modificare	Argumentarea
1.	Articolul 2. Noțiuni principale: <i>Infrastructură esențială</i> reprezintă un element, un sistem sau o componentă a acestuia, aflat pe teritoriul național, care este esențial pentru menținerea funcțiilor esențiale ale statului și societății, a sănătății, siguranței, transportului, securității, bunăstării sociale ori economice a persoanelor și a cărei stare poate avea un impact semnificativ la nivel național ca urmare a incapacității de a menține aceste funcții;	<i>Infrastructură esențială</i> este un element, un sistem sau o componentă a acestuia, aflat pe teritoriul național, care este esențial pentru menținerea funcțiilor vitale ale societății, a sănătății, siguranței, securității, bunăstării sociale ori economice a persoanelor și a căror perturbare sau distrugere ar avea un impact semnificativ la nivel național ca urmare a incapacității de a menține aceste funcții	Se propune aducerea definițiilor prevăzute de proiectul de lege în corespundere cu Directiva 114/2008. Această lege va transpune această Directivă, prin urmare pentru a asigura aplicarea corectă a normelor transpuse, este necesar ca noțiunile utilizate în aceste norme să fie definite exact ca în Directivă.
2.	Articolul 2. Noțiuni principale: Informații sensibile privind protecția infrastructurii esențiale (în continuare <i>informații sensibile</i>) reprezintă informații cu privire la o infrastructură esențială ce ar putea fi utilizate, în cazul divulgării, în scopul planificării și al realizării unor acțiuni de perturbare sau distrugere a unui element, sistem sau componentă de infrastructură esențială;	Informații sensibile privind protecția infrastructurii esențiale (în continuare <i>informații sensibile</i>) reprezintă informații cu privire la o infrastructură esențială ce ar putea fi utilizate, în cazul divulgării, în scopul planificării și al realizării unor acțiuni de perturbare sau distrugerea instalațiilor unor infrastructuri critice;	Se propune aducerea definițiilor prevăzute de proiectul de lege în corespundere cu Directiva 114/2008. Această lege va transpune această Directivă, prin urmare pentru a asigura aplicarea corectă a normelor transpuse, este necesar ca noțiunile utilizate în aceste norme să fie definite exact ca în Directivă.
3.	Articolul 2. Noțiuni principale: <i>Entitate solicitantă compromisă</i> – (1) persoana fizică sau juridică care provine dintr-o jurisdicție ce nu implementează standarde internaționale de transparență, cu reședință sau cu activitatea economică principală în jurisdicții sau regiuni autonome ce nu implementează standarde	Recomandăm excluderea acestei noțiuni	Noțiunea prezentată de autor nu este reflectată în Directiva 114/2008 și Regulamentul 2019/452, fapt ce depășește scopul propus de transpunere a acestor acte europene și poate duce la discriminarea investitorilor pe motiv de loc de înregistrare, de activitate ori stat de origine, fapt interzis de Legea nr. 81/18.03.2004

<p>internaționale de transparență, sau (2) persoană juridică în componența căreia figurează, direct sau indirect, una sau mai multe persoane (fondatori, asociați, acționari, administratori, beneficiari efectivi) înregistrate, cu reședință sau având activitatea economică principală în astfel de jurisdicții sau regiuni autonome sau (3) persoana fizică sau juridică care este finanțată direct sau indirect din resurse publice ale unui alt stat care acționează ostil față de Republica Moldova, statele membre ale Parteneriatului Estic, statele Membre ale Uniunii Europene, ale Spațiului Economic European, a Marii Britanii, Statelor Unite ale Americii, Canadei, Australiei și a Noii Zeelande; sau (4) persoană fizică sau juridică care a participat direct sau indirect în acțiuni ostile sau de finanțare a acestora; sau (5) persoană fizică sau juridică care a participat direct sau indirect la acțiuni de spălare de bani, finanțare a terorismului, corupție, evaziune fiscală, fals în declarații, tranzacții trucate, inclusiv în domeniul achizițiilor publice, parteneriatului public-privat, privatizărilor, concesiunilor și altor forme de tranzacționare cu bunuri de domeniul public și privat al statului;</p>		<p>privind investițiile în activitatea de întreprinzător.</p> <p>Sintagmele utilizate „acționează ostil” și „participă direct sau indirect la (...)” creează incertitudine la interpretarea și aplicarea normei.</p> <p>Totodată sintagmele „ostil”, „compromis” fără criteriile de calificare certe, favorizează existența abuzului de putere generat de Comisie prin riscul calificării discreționare.</p> <p>În aceeași ordine de idei sintagma ”compromis”, conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române este o persoană cu reputație pătată, discreditat. Respectiv această sintagmă încalcă principiul prezumției nevinovăției prevăzut de articolul 21 al Constituției Republicii Moldova ”orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale” și de articolul 6 §2 din Convenția Europeană. De altfel, Curtea Europeană a reținut în jurisprudența sa constantă faptul că prezumția nevinovăției este aplicabilă nu doar în procedurile penale, ci și în cazurile în care instanțele naționale au trebuit să se pronunțe cu privire la vinovăție. Scopul acestei prezumții este să împiedice emiterea oricăror opinii potrivit cărora reclamantul ar fi vinovat, înainte ca acesta să fie condamnat conform legii. Este suficient ca, în lipsa unor temeiuri concrete și a unei hotărâri definitive a unei instanțe, să existe o asemenea opinie care ar sugera că autoritatea publică îl privește pe reclamant ca fiind vinovat (a se vedea cauzele <i>Allenet de Ribemont v. Franța</i> din 10 februarie 1995, §41,</p>
---	--	---

			și Minelli v. Elveția din 25 martie 1983, §28).
4.	Articolul 2. Noțiuni principale: <i>Entitate solicitantă netransparentă</i> – persoană fizică sau persoană juridică care nu oferă date cu privire la proveniența resurselor financiare disponibile pentru investiție, beneficiarii săi efectivi, tranzacțiile anterioare la care a participat, inclusiv în alte state, cazierul său juridic, inclusiv în statele unde a efectuat investiții în trecut sau pe care le efectuează la momentul actual;	Recomandăm excluderea acestei noțiuni	<p>Noțiunea prezentată de autor nu este reflectată în Directiva 114/2008 și Regulamentul 2019/452, fapt ce depășește scopul propus de transpunere a acestor acte europene.</p> <p>Totodată, potrivit legislației naționale competența de verificare a persoanelor fizice și/sau a persoanelor juridice care nu oferă date cu privire la proveniența resurselor financiare disponibile pentru investiție, beneficiarii săi efectivi este atribuită Serviciului Prevenire și Combaterea Spălării Banilor, conform Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.</p> <p>În aceste condiții, pentru a evita conflictul de competență și paralelisme juridice, recomandăm excluderea noțiunii și competenței din Proiectul de lege.</p>
5.	Articolul 2. Noțiuni principale: <i>Grevarea proprietății</i> – Orice act juridic civil prevăzut de Codul Civil al Republicii Moldova prin care se aplică o limitare sau reducere a conținutului dreptului de proprietate;	Recomandăm excluderea acestei noțiuni	<p>Sintagma „Grevarea proprietății” dublează prevederile Codului Civil al Republicii Moldova. Astfel în vederea respectării art. 54 alin. (1) lit. c) recomandăm excluderea acestei noțiuni din proiectul de lege, pentru a păstra o terminologie constantă și uniformă.</p>
6.	Articolul 2. Noțiuni principale: <i>Înstrăinarea proprietății</i> – orice contract de înstrăinare, cu participarea entității solicitante și autorității publice responsabile de semnarea contractului de înstrăinare a proprietății ce constituie infrastructură esențială;	Recomandăm excluderea acestei noțiuni	<p>Sintagma „Înstrăinarea proprietății” dublează prevederile Codului Civil al Republicii Moldova. Astfel în vederea respectării art. 54 alin. (1) lit. c) recomandăm excluderea acestei noțiuni din proiectul de lege, pentru a păstra o terminologie constantă și uniformă.</p>
7.	Articolul 2. Noțiuni principale: <i>Pachetul de control</i> – cel puțin 25% din acțiunile, participațiunile sau activele în obiecte de infrastructură esențială;	Recomandăm excluderea acestei noțiuni	<p>Noțiunea prezentată de autor nu este reflectată în Directiva 114/2008 și Regulamentul 2019/452, fapt ce depășește scopul propus de transpunere a acestor acte europene.</p> <p>Noțiunea „pachet de control” nu se folosește de legislația în vigoare. De asemenea, semnificația dată</p>

			noțiunii „pachet de control” vine în contradicție cu noțiunile de control prevăzute de Legea cu privire la piața de capital, Legea cu privire societățile pe acțiuni, Legea concurenței și creează confuzie și incertitudine în concurență cu prevederile naționale și comunitare care utilizează noțiunea controlului asupra acțiunilor, părților sociale sau asupra activelor.
8.	Articolul 3. Domeniul de aplicare (2) Prezenta lege se aplică de asemenea față de infrastructura critică <i>sau vitală</i> , care constituie bunuri, obiective, active din domeniul privat și care cad sub incidența prevederilor prezentei legi	La aliniatul (2) propunem excluderea sintagmei „ <i>sau vitală</i> ”	Directiva 114/2008 utilizează noțiunea de „infrastructura critică”, recomandăm uniformizarea noțiunilor și transpunere fidelă a noțiunii.
9.	Articolul 4. Sectoarele esențiale economiei naționale (1) Următoarele domenii ale economiei naționale pot deține infrastructură esențială: 1. Energie; 2. Transport; 3. Tehnologii informaționale; 4. Telecomunicații; 5. Mass-media; 6. Finanțe și creditare; 7. Echipament militar; 8. Bunuri strategice; 9. Resurse naturale; 10. Sănătate publică; 11. Educație și cercetare; 12. Robotică și inteligență artificială; 13. Cercetare și inovare, tehnologii din domeniile menționate la punctele 1-11. (2) Infrastructura alăturată sectoarelor economiei naționale, inclusiv terenurile, rețelele ingineresti, rețelele de distribuție, datele cu caracter personal, sistemele informaționale automatizate și alte resurse informaționale, drepturile asupra acestora sunt deținute în orice formă prevăzută de Codul Civil și alte acte normative și care fac	La alin. (1) propunem excluderea pct. 4-13 Recomandăm excluderea alin. (2) și alin. (3)	Domeniul de aplicare al Directivei 114/2008 este unul restrâns, care se limitează la sectoarele energiei, transport, serviciile oferite de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC). Respectiv, în cazul transunerii fidele, recomandăm limitarea doar sectoarele prezentate supra. Totodată, potrivit Anexei I al Directivei 114/2008, sectoarele enunțate pentru aplicarea Directivei sunt limitate după cum urmează: 1. Energie electrică – infrastructuri și instalații pentru producerea și transportul energiei electrice din punct de vedere al furnizării acesteia; 2. Petrol – producția de petrol, rafinarea, tratarea, depozitarea și distribuția prin conducte; 3. Gaze – producția de gaze, rafinarea, tratarea, depozitarea și distribuția prin conducte. Terminale GNL. 4. Transport rutier; 5. Transport feroviar; 6. Transport aerian; 7. Transport pe căi navigabile interne; 8. Transport oceanic și maritim pe distanțe mici și porturi.

	<p>parte din una din domeniile economiei naționale menționate la alin. (1) fac parte din infrastructura esențială.</p> <p>(3) Prevederile prezentei legi se extind în egală măsură asupra infrastructurii esențiale menționate la alin. (1) cât și asupra infrastructurii alăturate acesteia, menționată la alin. (2).</p>		<p>Fiecare sector care depășește scopul Directivei 114/2008 poate fi inclus doar după ce trece testul criteriilor prevăzute în Anexa III a Directivei. Respectiv pentru fiecare sector inclus adițional efectuarea analizei riscurilor, impactul asupra societății, prezentarea calculelor cost-beneficiu se impune.</p> <p>Alin. (2) depășește prevederile Directivei și a Regulamentului, constituind un abuz. Obiectivele Directivei 114/2008 sunt stabilirea unei proceduri pentru identificarea și desemnarea infrastructurii critice europene și a unei abordări comune pentru evaluarea necesității de a îmbunătăți protecția unor astfel de infrastructuri. Astfel Directiva 114/2008 prezintă patru pași pentru identificarea infrastructurii critice, iar testul criteriilor prevăzute în Anexa III a Directivei 114/2008 este obligatoriu pentru fiecare stat membru al UE în procesul de identificare. Termenul de "infrastructură alăturată" excedă cadrul european, iar în lipsa criteriilor, pașilor, necesității pentru identificarea acestei infrastructuri creează un abuz și o reglementare disproporționată cu scopul enunțat în Nota informativă la acest proiect de lege. Respectiv, recomandăm excluderea acestuia.</p>
10.	<p>Articolul 6. Competențele Parlamentului</p> <p>În sensul prezentei Legi, Parlamentul are următoarele competențe:</p> <p>a) Aprobă acte normative în domeniul de reglementare al prezentei legi;</p> <p>b) Aprobă lista bunurilor de domeniul public al statului și al unităților administrativ teritoriale ce constituie infrastructură esențială și care nu se supun niciunei din formele de înstrăinare sau grevare, inclusiv privatizare,</p>	<p>Recomandăm excluderea lit. b), c) și d)</p>	<p>Potrivit art. 7 lit. a) această competență este atribuită Guvernului, care la propunerea Agenției Proprietății Publice, aprobă lista bunurilor de domeniul public al statului și al unităților administrativ teritoriale, ce constituie infrastructură esențială și care nu se supun nici unei din formele de înstrăinare sau grevare, inclusiv privatizare, parteneriat public privat, concesiune.</p> <p>Potrivit art. 7 lit. c) această competență este atribuită Guvernului, care aprobă lista întreprinderilor de domeniul privat</p>

	<p>parteneriat public privat, concesiune;</p> <p>c) Aprobă, la propunerea Guvernului, lista întreprinderilor de domeniul privat al statului, asupra cărora se extind prevederile prezentei legi;</p> <p>d) Actualizează, la propunerea Guvernului, lista bunurilor de domeniul public și privat la statului ce constituie infrastructură esențială;</p> <p>e) Exerciță alte competențe care sunt prevăzute de prezenta lege.</p>		<p>al statului și al unităților administrativ-teritoriale, ce constituie infrastructură esențială.</p> <p>Această normă în coroborare cu art. 7 lit. e) instituie atribuții paralele între Parlament și Guvern, în consecință se cristalizează un conflict de competență.</p> <p>Reieșind din argumentele prezentate supra considerăm că articolul 6 trebuie exclus in corpore.</p>
11.	<p>Articolul 7. Competențele Guvernului</p>	<p>Recomandăm completarea acestui articol cu o nouă literă, după cum urmează: "La propunerea Agenției Proprietății Publice, aprobă criteriile sectoriale pentru a efectua o primă selecție a infrastructurilor critice din cadrul unui sector."</p>	<p>În sensul Directivei 114/2008, procedura de identificare de infrastructuri critice este esența acestei Directive, care se bazează pe o abordare de cooperare între statele membre UE. În lipsa etapei de identificare, se erodează esența și scopul Directivei 114/2008, în consecință fiind evidențiate elemente coercitive suplimentare ale statului care sunt promovate de acest proiect de lege.</p>
12.	<p>Articolul 8. Competențele Comisiei pentru protejarea infrastructurii esențiale</p> <p>În sensul prezentei legi, Comisia pentru protejarea Infrastructurii Esențiale (în continuare Comisie), exercită următoarele competențe:</p> <p>a) Elaborează, instituie și aplică metodologia de evaluare a factorilor de risc cu privire la starea infrastructurii esențiale;</p> <p>b) Efectuează analize ale factorilor de risc pentru infrastructura esențială;</p> <p>c) Menține și dezvoltă Registrul de stat al infrastructurii esențiale;</p> <p>d) Elaborează și propune Guvernului proiecte de acte normative pentru a reduce impactul factorilor de risc, al amenințărilor și a vulnerabilităților existente și potențiale pentru infrastructura esențială;</p>	<p>Recomandăm excluderea lid. d), e), i)</p>	<p>Prezenta competență este contrară art. 73 al Constituției Republicii Moldova. Dreptul la inițiativă legislativă fiind arogat deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia. Totodată fiind contrară prevederilor Legii 100/2017 și prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 610/20018 cu privire la aprobarea Regulamentului Guvernului în partea ce ține de procedura de elaborare/promovare a unui proiect de act normativ.</p> <p>Noțiunea „entități raportoare” trebuie definită la art. 2 al prezentului Proiect de lege. Totodată, fiind o normă primară, lista entităților raportoare trebuie să fie parte componentă a prezentului Proiect de lege, ținându-se cont de alin. (2) al art. 14</p>

	<p>e) Elaborează lista entităților raportoare în sensul prezentei legi și o transmite Guvernului spre aprobare și control;</p> <p>f) Examinează din oficiu sau în baza notificărilor autorităților administrative sau instituțiilor publice, cererile de înstrăinare sau grevare a proprietății de domeniul privat, inclusiv al statului și al unităților administrativ teritoriale;</p> <p>g) Solicită de la entitățile raportoare date cu privire la entitățile care solicită înstrăinarea sau grevarea proprietății de domeniul privat;</p> <p>h) Oferă la cererea autorităților administrației publice centrale de specialitate, instituțiilor publice și autorităților publice locale, consiliere cu privire la procedura și cerințele legate de implementarea prezentei legi;</p> <p>i) Emite hotărâri obligatorii cu privire la calitatea entității solicitante;</p> <p>j) Exerciță alte atribuții prevăzute de prezenta lege.</p>		<p>al Legii nr. 235/2006 din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.</p> <p>Potrivit Directivei 114/2008, competența autorității naționale este de monitorizare și transmitere a informațiilor către autoritatea europeană, Comisia Europeană. Prin competența de a emite hotărâri, proiectul de lege excedă scopul primar și acordă Comisiei competențe de autoritate de reglementare adițională.</p>
13.	<p>Articolul 9. Competențele și obligațiile autorităților administrației publice centrale de specialitate și a instituțiilor publice</p> <p>În sensul prezentei legi, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și instituțiile publice:</p> <p>a) Colectează și mențin date cu privire la obiectele de infrastructură esențială în sensul actelor normative speciale, inclusiv a actelor normative de punere în aplicare a actelor normative speciale.</p> <p>b) Notifică Comisia cu privire la tranzacțiile deja încheiate și cele potențiale care au drept obiecte infrastructura esențială, inclusiv achiziția pachetului de control sau grevarea acestora, după cum este definit în prezenta lege.</p>	<p>Propunem excluderea lit. a), b), c)</p>	<p>Termenul de „acte normative speciale” nu este prevăzut de Legea 100/2017, ci este utilizat termenul de „norme speciale”. În aceste condiții recomandăm excluderea sau revizuirea competenței de la lit. a).</p> <p>Proiectul nu stabilește vreun termen de prescripție pentru efectuarea controlului asupra tranzacțiilor deja încheiate. Totodată nu stabilește clar efectele juridice ale unei potențiale decizii de refuz a Comisiei cu privire la o tranzacție deja încheiată, în special atunci când dreptul de proprietate sau de grevare asupra obiectelor de infrastructură înstrăinate sau grevate în baza unei asemenea tranzacții a fost înregistrat în modul prevăzut de lege. În consecință, verificarea de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și a instituțiilor publice</p>

	<p>c) Oferă date pe care le dețin cu privire la entitățile solicitante de țin de:</p> <p>(i) structura acționarilor;</p> <p>(ii) structura de control din partea altor entități;</p> <p>(iii) administratorii entității;</p> <p>(iv) tranzacțiile la care au participat acesteia cu implicarea altor obiecte de infrastructură esențială;</p> <p>(v) modul în care entitățile solicitante a respectat reglementările naționale ce țin de:</p> <p>-desfășurarea activității economice; - infracțiuni care au fost comise în trecut de către entitatea solicitantă, acționarii cu pachet de control, administratorii, precum și de către entitățile care dețin controlul asupra entității solicitante;</p> <p>(vi) alte date relevante pe care le consideră necesare pentru completa dosarul entității solicitante.</p>		<p>a tranzacțiilor încheiate anterior intrării în vigoare a prezentului proiect de lege este contrar art. 22 al Constituției și art. 73 al Legii 100/2017.</p> <p>Competența stabilită la lit. c) excedă prevederile Directivei 114/2008 și a Regulamentului 2019/452.</p> <p>Totodată, această competență este una excesivă, pe motiv că Comisia va putea solicita obținerea unor informații care nu au relevanță cu atribuțiile acesteia. Există riscul ca Comisia să solicite și să obțină atât informații cu accesibilitate limitată, cât și informații din cadrul procedurilor penale, ceea ce este disproporționat cu interesul enunțat de prezentului proiect de lege.</p> <p>Autorul proiectului de lege nu a prezentat în Nota informativă argumentarea necesității obținerii acestor date și nici proporționalitatea utilizării acestora pentru scopul enunțat atât de proiectul de lege cât și a Directivei 114/2008 și a Regulamentului 2019/452.</p>
14.	<p>Articolul 10. Statutul și componența Comisiei</p>	<p>Recomandăm revizuirea comprehensivă a art. 10 și a necesității instituirii acestei Comisii.</p>	<p>Nu este clară modalitatea de constituire a Comisiei, statutul juridic al acesteia, normele care sunt conținute în Proiect nu sunt eficiente, clare, transparente, iar lipsa argumentării acestora în nota informative fac ca acestea să fie reglementări nejustificate, care pot genera costuri suplimentare atât pentru autoritățile statului cât și pentru mediul privat, în consecință depășind beneficiile evazive ale acestui Proiect (instituirea unei entități publice care să reglementeze doar un domeniu restrâns – infrastructura esențială).</p>
15.	<p>Articolul 11. Accesul la informație</p> <p>(1) În exercitarea funcției, Comisia are acces gratuit și necondiționat la informațiile disponibile din registrele de stat, sistemele informaționale automatizate</p>	<p>Recomandăm excluderea alin. (1), (2), (3) și (4)</p>	<p>Accesul la toate registrele de stat și toate sistemele informaționale automatizate, nelimitat, depășește limitele de competență ale Comisiei, pe motiv că orice drept de acces acordat la un registru/sistem</p>

	<p>gestionate de autorități administrative și instituții publice.</p> <p>(2) Datele obținute de către Comisie ce constituie date cu caracter personal și secret comercial sunt protejate, nu se divulgă de membrii Comisiei sau de membrii secretariatului.</p> <p>(3) Deciziile Comisiei se publică cu excluderea datelor cu caracter personal, cu excepția datelor care sunt strict necesare pentru a fundamenta decizia. Datele ce constituie secret comercial nu se publică, fiind oferite doar informațiile generale strict necesare pentru a fundamenta decizia Comisiei.</p> <p>(4) În exercitarea funcției Comisia are acces și la date care constituie secret de stat și alte date care sunt informații sensibile, respectând regimul acestor date în baza cadrului normativ.</p>		<p>informațional automatizat urmează să fie justificat în vederea nepericlitării activității autorității publice care deține acel registru/sistem, precum și ținând cont de funcția, competența și atribuțiile activității Comisiei și a scopului instituit în Directiva 114/2008 și Regulamentul 2019/452.</p> <p>În aceste condiții Comisia obține competențe disproporționate și nejustificate, care pot servi discreționar pentru interese care depășesc scopul acestui proiect de lege.</p> <p>Totodată alin. (2) nu stabilește sancțiunile pentru divulgarea datelor cu caracter personal și a secretului comercial de către membrii Comisiei, fapt ce creează un risc sporit de scurgeri de informații și utilizarea acestora în alte scopuri decât în scopul enunțat în preambulul acestui proiect de lege.</p> <p>La alin. (3) autorul utilizează termenul "Decizii" pe când în art. 8, utilizează termenul "Hotărâri". În aceste condiții este creată confuzia privind actele de dispoziție emise de Comisie. Totodată, potrivit Directivei 114/2008, competența autorității naționale este monitorizare și transmitere a informațiilor către autoritatea europeană, Comisia Europeană. Prin competența de a emite hotărâri, proiectul de lege excedă scopul primar și acordă Comisiei competențe de autoritate de reglementare adițională.</p>
16.	<p>Articolul 13. Inițierea procedurii</p> <p>(1) Verificarea calității entității solicitante, a tranzacției potențiale și a tranzacțiilor care au fost încheiate cu obiecte de infrastructură esențială se inițiază din oficiu de către Comisie, odată ce autoritatea administrativă sau instituția publică (în continuare entitate raportoare) responsabilă</p>	<p>Recomandăm excluderea din alineatul (1) a următoareii sintagme "și a tranzacțiilor care au fost încheiate".</p>	<p>Proiectul nu stabilește vreun termen de prescripție pentru efectuarea controlului asupra tranzacțiilor deja încheiate.</p> <p>Proiectul nu prevede posibilitatea vânzătorului sau cumpărătorului de a solicita aprobarea prealabilă a Comisiei.</p> <p>Totodată nu stabilește clar efectele juridice ale unei potențiale decizii</p>

	<p>în baza legii să înregistreze, monitorizeze, confirme, accepte sau să încheie tranzacții cu obiecte de infrastructură esențială notifică Comisia despre tranzacția ce urmează a avea loc, sau în baza unor informații care au devenit publice cu privire la entitatea solicitantă.</p>		<p>de refuz a Comisiei cu privire la o tranzacție deja încheiată, în special atunci când dreptul de proprietate sau de grevare asupra obiectelor de infrastructură înstrăinate sau grevate în baza unei asemenea tranzacții a fost înregistrat în modul prevăzut de lege. În consecință, verificarea de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și a instituțiilor publice a tranzacțiilor încheiate</p>
17.	<p>Articolul 15. Temeiurile pentru refuzul tranzacției cu obiecte de infrastructură esențială (1) Comisia emite decizii de refuz atunci când se constată că entitatea solicitantă este netransparentă sau compromisă după cum este definit în prezenta lege. (2) Metodologia de stabilire a calității entității solicitante se aprobă prin Hotărâre de Guvern.</p>	<p>Recomandăm revizuirea comprehensivă a art. 15</p>	<p>Acest articol nu stabilește norme procedurale clare, fapt ce limitează entitatea solicitantă să prezinte argumentele sale.</p> <p>Totodată nu sunt stabilit efectele juridice ale unei potențiale decizii de refuz a Comisiei cu privire la o tranzacție.</p> <p>În consecință, această normă încalcă dreptul la apărare a persoanelor vizate, prevăzut de art. 20 al Constituției (accesul liber la justiție).</p> <p>Din prezentul articol lipsește inclusiv mecanismul de reparare a prejudiciilor în cazul unei erori în examinarea tranzacției cu obiecte de infrastructură esențială.</p>
18.	<p>Articolul 16. Verificarea calității entităților care au încheiat tranzacții cu infrastructură esențială (1) Comisia verifică dacă tranzacțiile deja încheiate cu implicarea infrastructurii esențiale respectă prevederile prezentei legi. (2) Comisia stabilește ordinea verificării tranzacțiilor încheiate cu infrastructură esențială și o face publică. (3) Obiectul verificării include calitatea entității care a încheiat tranzacții cu infrastructură esențială, inclusiv respectarea</p>	<p>Recomandăm excluderea art. 16 din proiectul de lege</p>	<p>Această normă statuează prevederi care se află într-o puternică contradicție cu Constituția Republicii Moldova, cu riscul a fi declarate neconstituționale.</p> <p>Proiectul nu stabilește vreun termen de prescripție pentru efectuarea controlului asupra tranzacțiilor deja încheiate. Totodată nu stabilește clar efectele juridice ale unei potențiale decizii de refuz a Comisiei cu privire la o tranzacție deja încheiată, în special atunci când dreptul de proprietate sau de grevare asupra obiectelor de infrastructură înstrăinate sau grevate în baza unei asemenea</p>

	cerințelor stabilite de prezenta lege.		tranzacții a fost înregistrat în modul prevăzut de lege. În consecință, verificarea de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și a instituțiilor publice a tranzacțiilor încheiate anterior intrării în vigoare a prezentului proiect de lege este contrar art. 22 al Constituției și art. 73 al Legii 100/2017.
19.	<p>Articolul 17. Deciziile emise de Comisie cu privire la tranzacțiile încheiate cu implicarea infrastructurii esențiale</p> <p>(1) Comisia emite una din deciziile menționate la articolul 14 alin. (5) precum și decizie motivată de remediere a calității entității care a încheiat tranzacții cu implicarea infrastructurii esențiale, stabilind în acest sens un termen de remediere nu mai mare de 6 luni.</p> <p>(2) În cazul neconformării entității la cerințele prescrise de Comisie în termenul prevăzut de decizie, Comisia emite o hotărâre de anulare a tranzacției.</p> <p>(3) În cazul depistării unor riscuri majore pentru securitatea națională sau ordinea publică, Comisia emite o decizie de aplicare a sechestrului pe obiectele de infrastructură esențială și notifică organele de drept cu privire la datele care constituie componentă de infracțiune.</p> <p>(4) Ridicarea sechestrului de pe obiectele de infrastructură esențială are loc odată cu înlăturarea motivelor care au stat la baza aplicării sechestrului.</p> <p>(5) Deciziile emise în baza prevederilor alin. (1)-(3) pot fi contestate în ordinea stabilită de Codului Administrativ.</p>	<p>Recomandăm revizuirea comprehensivă a art. 17.</p>	<p>Constatăm un drept discreționar și excesiv al Comisiei de emitere a unei hotărâri de anulare a tranzacției retroactiv.</p> <p>Considerăm că Comisia poate doar să se rezume la contestarea actului tranzacției conform procedurilor legale și în spiritul Directivei 114/2008.</p> <p>Totodată, competența de emitere a hotărârilor de anulare a tranzacției poartă caracter coruptibil.</p> <p>Competența stabilită în alin. (3) și de punere și ridicare a sechestrului denotă un exces disproporționat al acestui proiect de lege, fiind dat faptul că punere și/sau ridicarea sechestrului poate fi realizată doar în cadrul unui proces penal sau în cadrul unui proces civil cu respectarea garanțiilor stabilite de Codul de procedură penală sau de Codul de procedură civilă.</p>